

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Георги Николов Николов от Исторически факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и археология (История на средновековна България – История на Самуилова България)

за конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и археология, обявен от Нов български университет в Държавен вестник бр. 65/12.08.2022 г. с единствен кандидат Тома Иванов Томов, Редовен доцент в Нов български университет, департамент „Средиземноморски и Източни изследвания“.

От представените документи се вижда, че кандидатът Тома Иванов Томов напълно покрива минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет (съответно Група А – 50 точки; Група Б – показател 3 – 100 точки; Група Г – показател 4 – 100 точки, показател 6 – 210 точки; Група Д – показател 12 – 100 точки; Група Е – показател 17 – 20 точки, показател 21 – 80 точки; Група Ж – показател 23 – 10 точки, показател 24 – 20 точки, показател 25 – 10 точки, показател 30 – 10 точки, показател 31 – 15 точки, показател 32 – точки; Група З – показател 36 – 10 точки, показател 37 – 40 точки, показател 39 – 20 точки; Група И – показател 45 – 10 точки, показател 47 – 20 точки, показател 48 – 15 точки, показател 49 – 25 точки, показател 50 – 10 точки. Общ сбор от 885 точки).

Представената книга *Непознатият храм „Св. София“. Част I. Надписи-графити на кирилица и глаголица. Второ издание. София, 2019, 332 с.* се явява основен монографичен труд в конкурса. Сама по себе си книгата внася съществен принос в българската историческа наука и нейните различни клонове като политическа и църковна история, археология, епиграфика, палеография, топонимия, ономастика и др. За пръв път на българския читател с представя една кратка, но съдържателна история на катедралния храм на Цариградската патриаршия „Св. София“. В критичен дух и обективност са посочени досегашните изследвания върху историята на църквата и откритите досега в нея графити. Авторът е коригирал редица неточности в историографията по този въпрос. Аналитичното описание на надписите е извършено с

изключително висок професионализъм, като Т. Томов е коригирал и прецизирал отделни детайли от първото издание на своята книга. За пръв път в нашата епиграфика надписите от „Св. София“ са сравнени с графитните надписи от българските земи. Това е дало възможност да се уточни хронологията на някои от графитите в патриаршеската катедрала. На много места е направен опит за идентификация на лица и събития, за които свидетелстват някои графити западна галерия: 1397 г. – годината на османска атака срещу византийската столица (№ 2); Шишман – български емигрант в Цариград през 1341 (№ 3); Арцо и Тудор (№15) и др. Изследването дава и важни сведения за славянската ономимия и топонимия. Интересно и важно е наблюдението за броя на графитите според народността на техните автори: Руски (65), Балкански /български (10), влашки (1), сръбски (1), глаголически (1) – (10), неутрални (19). Особено ценни за науката са Историческите бележки на автора, в които са коментирани много обстоятелства свързани с надписите. Главният принос и заслуга на автора е, че в един корпус са събрани всички 94 кирилски и 1 глаголически графити от църквата „Св. София“. Част от тях се публикуват за пръв път и с това стават достойни за науката. Без съмнение дългата и упорита работа на Тома Томов в Истанбул се е увенчала с безспорен научен успех.

Приносен характер имат и останалите публикации в конкурса, като сред тях има още една монография. Тома Томов е публикувал трудове, с които е характер имат и останалите публикации предложени от кандидата в споменатите по-горе групи вкарал в научен оборот непознати досега исторически извори (главно епиграфски паметници). Това е главната му заслуга не само за Нов български университет, но и за българската историческа наука. Представените пет публикации в група Д, показват, че те са цитирани седем пъти в последните години от най-авторитетни чужди учени и са публикувани в престижни европейски издания.

Твърде богата е учебната и преподавателска дейност на Тома Томов. Той е подготвил с вещина и професионален опит следните учебни програми: Програма „Древна балканистика (Тракология)“, базова и бакалавърска степен – 2011/12 г.; Програма „Културен туризъм“, магистърска степен – 2011/12 г.; Програма „Археология“ – АРНВ 010 Историята на един град – Константинопол от 2011/2012 г.; Програма „Археология“ – АРНВ 607 Византия и нейната култура (съвместно с доц. д-р Боян Думанов), 14 ч., от 2011/12 г.; Програма „История“ – НИСВ 004 Класическа Античност, от 2011/12 г.; Програма „Туризъм“ - ВАТВ 507 География на туризма, от

2012/13 г.; Програма „Културен туризъм“ ДО – АРТМ106D Историческите места като туристически обект; АРТМ205D Исторически и свети места на Балканите; АРТМ313D: Семинар: „Византийски Константинопол“; MSCM910D „Световни, национални и регионални културно-исторически резервати и забележителности в България“, от 2013/14 г.; Програма „Фотография“ – РНОВ 608 Визуални образи от Византия, от 2012/2013 г.; Програма „Фотография“ - РНОВ 638 Визуални образи от историята, от 2015/16 г.; Програма „Кино и телевизия“, „Фотография“, „Мода“, „Интериорен дизайн“, „Пластични изкуства“, „Туризъм“, „Музика“ – Общобразователен двусеместриален курс по основно научно направление към ФБО GENB 058 „Въведение в християнството“, от 2013/2014 г.; Програма „Туризъм“ ДО – ВАТВ 504D „География на туризма“, от 2015/16 г. Освен това Т. Томов е участвал в иницириането, съставянето, организирането, провеждането, обновяването, контрола и подготовката на акредитациите от НАОА на всички бакалавърски програми през 2012 г.

Оценката от студентските анкети (Средна оценка за последните десет семестъра – отличен 4.53 от максимална 5.00) показва, че Тома Томов се ползва с добър авторитет като преподавател сред студентските среди.

Тома Томов е участвал на различни нива в административните и управленски органи на Нов български университет. Той е бил член на Департаментния съвет на департамент „Средиземноморски и източни изследвания“, НБУ от 2006 г.; бил е председател на комисия по качеството на Бакалавърски факултет, НБУ (2006–2012 г.); председател на комисия по атестиране към Бакалавърски факултет, (НБУ 2006–2012 г.); член на комисията за развитие на академичния състав на НБУ (2006–2012 г.); член на Академичния съвет на Нов български университет (декември 2006 – октомври 2012 г.); член на Факултетен съвет към Бакалавърски факултет на НБУ (декември 2006 – май 2010; 1 април 2011– 1 октомври 2012; 2016–2018 г.); член на програмен съвет „История и археология“ на НБУ (от 2014 г.); Заместник-ректор по учебната и международна дейност 1 май 2010 – 1 април 2011 г.; Декан на Бакалавърски факултет в НБУ (декември 2006 – май 2010; 1 април 2011- 1 октомври 2012 г.) и др.

Научната биография на Тома Томов показва, че той е добре познат като учен не само сред научните среди в България, но и в чужбина. Специално трябва да се изтъкне едно рядко качество, което той притежава. Тома Томов е изследовател, който не само използва библиотеките и архивите за своите проучвания, но е и теренен работник.

Неговата неуморна дейност го отведе на място до крепостите по долината на Струма, до непристъпната планина Беласица, до църквите на византийския Константинопол. Преодолявайки много не само административни и бюрократични препятствия, той показва една завидна решимост да стигне до научен успех. Това заслужава колегиална адмирация.

* * *

Като се основавам на горенаписаното, давам положителна оценка на академичната дейност на доц. д-р Тома Иванов Томов и предлагам да бъде допуснат до избор в Академичния съвет на Нов български университет за академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и археология в Нов български университет.

София, 2 декември 2022 г.

Проф. д-р Георги Н. Николов